

Jak citovat tuto recenzi / How to Cite this Book Review

ZONA, Pavel. 12.4.2013 Operační koncepce: Přístupy a postupy. ZŮNA, Pavel, PIKNER, Ivo, SPIŠÁK, Ján, GALATÍK, Vlastimil, KUBEŠA, Milan, FRANK, Libor, DUBEC, Radek, KRČMÁŘ, Miroslav, ČEP, David. Reviewed in: Obrana a strategie, 1/2013: 78-79, 15.6.2013.

ZŮNA Pavel, PIKNER Ivo, SPIŠÁK Ján, GALATÍK Vlastimil, KUBEŠA Milan, FRANK Libor, DUBEC Radek, KRČMÁŘ Miroslav, ČEP David. *Operační koncepce: Přístupy a postupy*. Praha: Powerprint s.r.o., 2012. ISBN 978-80-87415-68-9

Pavel Zona

Odborná kniha „*Operační koncepce: Přístupy a postupy*“ je dílčím výsledkem projektu obranného výzkumu OPERCON – Operační koncepce ozbrojených sil České republiky ve společných operacích, který řešila skupina pedagogů Univerzity obrany v Brně tvořená převážně členy Katedry celoživotního vzdělávání. Cílem autorského kolektivu bylo vytvořit publikaci, která by čtenáři poskytla souhrnnou informaci o systemizaci vojenských koncepcí, jejich účelu, východiscích a projektovém řízení jejich tvorby. Kolektiv autorů vycházel z faktu, že tvorba a následná aplikace operačních koncepcí vytváří nezbytné podmínky pro efektivní použití vojenských nástrojů. Publikaci lze bez nadsázky zařadit do kategorie optimalizačních nástrojů, které jsou nezbytné pro dnešní armády obecně vzhledem ke škále problémů, na jejichž řešení se podílí, a v neposlední řadě k rostoucímu tlaku na snižování nákladů na ozbrojené síly. Nejdůležitějším nedostatkem je pak skutečnost, že v současné době problematika systémového zpracování operačních koncepcí jako jedné ze základních dokumentů a vstupů vedoucích k zabezpečení koordinovaného a systémově podloženého rozvoje či výstavby ozbrojených sil a AČR v rámci ministerstva obrany není řešena.

Publikace vychází z poznatku, že v minulosti zpracované koncepční materiály zabývající se rozvojem, výstavbou a transformací ozbrojených sil nebyly formulovány na základě dlouhodobých analýz, prognóz a koncepcí použití ozbrojených sil v dlouhodobém horizontu v kontextu s vývojem bezpečnostní a operačního prostředí včetně vývoje vedení válek či vojenských konfliktů. Je tak významným přínosem k odstranění těchto disproporcí. Tvorba operačních koncepcí probíhá tehdy, když je nezbytné řešit nový problém s použitím ozbrojených sil, nebo v případě, že je potřeba hledat nové, lepší řešení stávajícího problému. Jde tedy prakticky o kontinuální činnost, jejíž popsání a systemizace procesu její tvorby je nanejvýš aktuální.

Je určena nejen úzké skupině odborníků zabývajících se touto problematikou na Ministerstvu obrany České republiky (ČR) a v Armádě České republiky ale i v ostatních resortech vlády ČR. Dále ji lze zařadit mezi učebnice určené především pro další kariérní vzdělávání důstojníků. Svě místo si jistě najde i u pracovníků, kteří řeší a plánují použití armády v krizových situacích na vlastním území. Brožura je poměrně stručná, sestává z 96 stran včetně příloh.

Předmluva objasňuje důvody vzniku tohoto materiálu. Úvod knihy pak vysvětluje smysl a nutnost tvorby operačních koncepcí. Samotná kniha je rozčleněna do tří kapitol. V první, analytické části autoři po nezbytném terminologickém úvodu rozebírají východiska nezbytná pro tvorbu operačních koncepcí. Jedná se především o mezinárodní a národní politicko-strategické dokumenty. Další velmi zajímavou a pro analýzu nezbytnou částí jsou zahraniční přístupy k dané problematice (Spojené státy, Velká Británie a Francie). Výsledkem této části je jasně definovaná struktura operačních koncepcí a jejich hierarchie. Nechybí ani doporučení obsahového schématu koncepcí a jejich průběžné nebo účelové aktualizace.

Druhá kapitola nese název Operační koncepce a obranné plánování. Zaměřuje se na místo a roli operačních koncepcí v procesu obranného plánování a jejich význam pro střednědobé a dlouhodobé plánování obecně. Je zde zdůrazněno, že využití výstupů z operačních koncepcí umožňuje v plánovacích dokumentech zajištění efektivního využití stávajících dostupných zdrojů v odpovídajícím časovém horizontu. Požadované schopnosti, které z těchto koncepcí vycházejí, jsou nedílnou součástí procesu modernizace a akvizice ozbrojených sil. Operační koncepce představují dle autorů základní vstup pro strategii výstavby a rozvoje ozbrojených sil v dlouhodobém horizontu. Je zde poukázáno i na nutnost urychleného zapracování závěrů operačních koncepcí do plánu tvorby vnitřních normativních aktů a doktrínálních publikací. Jde tedy o stať popisující aplikaci operačních koncepcí v praxi.

Třetí, dalo by se říci nosná, kapitola publikace se zabývá vlastní tvorbou operačních koncepcí. V úvodu kapitoly autoři podtrhli ten fakt, že zásady zpracování operačních koncepcí použití a výstavby ozbrojených sil se neliší od obecně platného plánování a řízení projektů v jiných oblastech vědy nebo rozvoje společnosti. Je zde popsán projektový management operačních koncepcí, tedy vlastní proces, řízení a projekt tvorby, ale také působnost a odpovědnost při řízení tvorby operačních koncepcí. Významnou a nanejvýš přínosnou částí této stati je popis a zdůvodnění operační analýzy při tvorbě operačních koncepcí. Dále je zde uveden přehled analytických metod použitelných při tvorbě operačních koncepcí.

V závěru publikace kolektiv autorů vyzvedává nezbytnost operačních koncepcí – koncepcí použití ozbrojených sil v horizontu 15 až 20 let – pro strategický management, stejně jako nutnost stavět tyto koncepce na skutečně vědeckém základě a vytvořit tak objektivní podmínky pro nezbytné transformace, kterými procházejí armády většiny členských zemí NATO a EU.

Publikace „*Operační koncepce: Přístupy a postupy*“ se zabývá problematikou, jejíž teoretické základy v České republice zatím nebyly položeny. Jedná se tudíž o stěžejní materiál, jehož pochopení a aplikace může výrazně přispět k vytvoření podmínek pro efektivní využití vojenských nástrojů, které má Česká republika k dispozici. Autoři chtěli vytvořit pomůcku určenou pro odborníky zabývající se zpracováním vstupních dokumentů procesu obranného plánování k zabezpečení promyšleného, plánovaného, vědecky podloženého rozvoje, výstavby a použití ozbrojených sil ČR v souladu s operačními požadavky na vedení budoucích operací ve střednědobém a dlouhodobém horizontu, a to se jim podařilo. V případě, že výsledky projektu „OPERKON“ budou plně koncepčně rozpracovány a realizovány v praxi v rámci ministerstva obrany, budou vytvořeny systémové podmínky pro skutečně koncepční přístup k zabezpečení dlouhodobého rozvoje a výstavby ozbrojených sil včetně AČR, a sice na vědecky podložených poznatcích. Nezbyvá než doufat, že se jí dostane patřičné pozornosti především u té části předpokládaného spektra čtenářů, která má rozhodující slovo při tvorbě vojenských koncepcí ve vztahu k budoucímu použití sil.